

Зевченко Т.М.

Уманський державний педагогічний університет

імені Павла Тичини

**СИСТЕМА ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У
ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЯК ЗАПОРУКА
ВИХОВАННЯ ЛЮДИНИ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Новітній етап розвитку європейської освітньої політики у ХХІ ст. розпочався у 2002 році із затвердженням Європейською комісією цільової програми "Освіта і професійна підготовка 2010" та тринадцяти напрямів її реалізації в межах Європейського Союзу, яка, в цілому, полягає у фундаментальній трансформації всієї системи освіти, від дошкільного рівня до освіти дорослих, через удосконалення ключових аспектів її діяльності, пов'язаних із фінансуванням, управлінням, освітніми стандартами, оцінюванням якості, моніторингом ефективності функціонування, взаємодією з партнерами, тощо. У кінцевому результаті передбачається створення загальноєвропейського простору освіти і підготовка впродовж життя як умова для ефективного розвитку людського капіталу високої якості. Зазначена програма є частиною відомої "Лісабонської стратегії" (2000 р.) щодо перетворення ЄС на конкурентоспроможне та соціально інтегроване європейське суспільство знань із найбільш динамічно знаннєво орієнтованою економікою в світі, спроможною до сталого розвитку із постійним зростанням кількості робочих місць [1].

Становлення інноваційно-педагогічної сфери в освіті України відбувалося в період піднесення національно-культурного руху, утвердження національної системи освіти й виховання, внесення національного компонента в структуру педагогічної науки. В Україні активізація інноваційного руху сприяла становленню авторських шкіл інноваційного типу (М.Г. Гузика, О.А. Захаренка, А.І. Сологуба, М. Чумарної та ін.), діяльність яких спрямована на формування якісно нових, альтернативних концепцій і педагогічних систем.

Суспільство знань, що динамічно навчається, залежить від висококваліфікованого педагогічного персоналу в широкій різноманітності контекстів, як-от неперервне навчання, Інтернет-навчання, інклюзивна освіта, університетська освіта тощо. У зв'язку з цим базова підготовка й подальший професійний розвиток освітян стають предметом швидкого розповсюдження, диверсифікації та професіоналізації.

Особливу увагу застосуванню інноваційних технологій навчання слід приділити у підготовці майбутніх учителів. В.П. Андрущенко наголошує, що "само учитель, і насамперед учитель, і тільки учитель готує нового суб'єкта життєдіяльності – активного поборника єдності суспільства і його прогресивних змін, заснованих на гуманістичних і демократичних началах, глибокій єдності, співпраці народів і культур, пріоритетах збереження миру, добробуту і суспільного порядку, толерантності і солідарності" [2]. І.Ф. Прокопенко стверджує, що науково-педагогічні дослідження, проведені в Національній академії педагогічних наук України, свідчать, що навчання за допомогою традиційних технологій не дозволяє розвинути ключові, базові компетентності з конкретної навчальної дисципліни. Сучасний учитель повинен знати як теоретичні інноваційні підходи до системи навчання, так і практичні технології, які можуть застосовуватися в навчальному процесі. Саме тому повинна бути рішуча перебудова навчального процесу.

Майбутнім учителям необхідно цілеспрямовано і наполегливо оволодівати інтенсивними інтерактивними технологіями навчання, до яких належать рольові, імітаційні ігри, тренінги, кейси, ігрове проектування, технології критичного мислення, креативні техніки і багато інших прийомів. Інноваційні технології розвивають базові компетентності студента, формують необхідні для професії вміння і навички, створюють передумови для психологічної готовності впроваджувати в реальну практику освоєні технології. Учасники занять залучаються до обговорення реальної педагогічної ситуації і тому виявляють активну позицію. Спільними зусиллями групи аналізується й виробляється практичне рішення. Вибір кращого рішення в контексті

поставленої педагогічної проблеми відбувається через аналіз ситуації й оцінку напрацьованих альтернатив. І.Ф. Прокопенко наголошує на тому, що майбутні вчителі засвоюють характеристики і види аналізу: системного, причинно-наслідкового, проблемного, прогностичного, аксіологічного, документального, ситуаційного, управлінського, економічного, соціологічного, політологічного, психологічного, педагогічного тощо. Слід пам'ятати, що важливим моментом при аналізі педагогічної ситуації є підтримка емоційної напруги в групі [4].

Динамічний характер нововведень, розвиток яких відбувається у межах конкретних етапів (створення, освоєння, втілення, тиражування, практичне використання) виявляється через таку важливу й характерну рису як процесуальність. Інноваційний процес є цілеспрямованою організацією творення, впровадження та поширення нового (змісту, засобу, методу, форми, елемента тощо) з метою змін в освітньому середовищі (школи, регіону, держави) та переходу освіти до вищої нової якості. Особливого значення в інноваційному процесі набуває результативність кожного з етапів – а це впливає на розвиток об'єкта, сприяє ефективній реалізації нововведення в повному обсязі.

Ефективність інноваційного процесу залежить від чітко окреслених нормативних вимог щодо запровадження освітніх новацій, визначення науково-методичних та організаційних умов, готовності суб'єктів освіти до інноваційного пошуку. Утвердження гуманітарно-демократичних цінностей в суспільстві, узгодження міжнародних глобалізаційних процесів із національними інтересами і потребами галузі стали передумовою формування стратегії інноваційного розвитку освіти. У межах нового напрямку освітньої політики зміни виявилися засобом проведення галузевих реформ, а також реалізації інтелектуального потенціалу педагогів, керівників навчальних закладів, управлінців [3].

Задля досягнення окресленої мети на європейському рівні визначено стратегічні цілі розвитку системи освіти і професійної підготовки країн ЄС, а також розроблено детальну програму розв'язання поставлених завдань.

Саме підвищення якості освіти розглядаються першочерговою умовою перетворення ЄС на конкурентноспроможну спільноту та надання її громадянам різнобічних можливостей для найповнішої реалізації власного потенціалу. Отже, проблеми сучасної освіти стають транснаціональним явищем, предметом дискурсу не лише національних інститутів освітньої політики, а й наддержавних об'єднань, міжнародних громадських організацій. Інтенсивність загальноосвітніх реформ, з одного боку, руйнує усталені стереотипи і активізує процеси змін, з іншого – нівелює національні (регіональні) особливості та академічні цінності. Збереження розумного балансу потребує від української освіти переосмислення її місії, гнучкого узгодження стратегій освітньої політики з високою культурою професійної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі: монографія / Авт. кол.: Н. М. Автенюк, В. О. Кудін, О. І. Огієнко та ін. – К. : Педагогічна думка, 2011. – 232 с.
2. Андрущенко, В. П. Проблема формування нового вчителя для об'єднаної Європи ХХІ століття / В. П. Андрущенко // Європейські педагогічні студії. – 2012. – Випуск 1-2. – С. 27-39.
3. Інноваційна модель організації навчального процесу в інститутах післядипломної освіти: науково-методичний посібник / За наук. ред. Ващенко Л. М. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 140 с.
4. Прокопенко, І. Ф. Інноваційні технології підготовки вчителів в умовах євроінтеграції / І. Ф. Прокопенко // Європейські педагогічні студії. – 2012. – Випуск 1-2. – С. 107-111.